

Selvitys seudullisista kaupan hankkeista 2008

Anna Yrjölä

Selvitys seudullisista kaupan hankkeista 2008

Anna Yrjölä

Helsinki 2009

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 2 | 2009

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto

Taitto: Leila Haavasoja
Kansikuva: Katri Tulkki

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi > Ympäristöministeriö
> Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja

Edita Prima Oy, Helsinki 2009

ISBN 978-952-11-3348-0 (nid.)
ISBN 978-952-11-3349-7 (PDF)
ISSN 1796-1637 (pain.)
ISSN 1796-170X (verkkoj.)

ESIPUHE

Vuoden 2008 alkupuolella tuli julkisuuteen useita ennätyksellisen suuria kaupan hankkeita. Samaan aikaan olivat esillä myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen yhdyskuntien kehittämiseksi asettamat vaatimukset. Kaupan hankkeiden koko ja suunniteltu sijainti herättivät laajan keskustelun suurten kauppakeskusten vaikutuksista yhdyskuntarakenteeseen, asiointiliikenteen määrään ja siitä johtuviin kasvihuonekaasupäästöihin. Ympäristöministeriössä pidettiin tärkeänä saada käsitys siitä, miten laajasta ilmiöstä oli kysymys. Tämän vuoksi ministeriö päätti toukokuussa 2008 kartoittaa ajankohtaiset seudullisesti merkittävät kaupan hankkeet.

Selvityksellä haluttiin saada käsitys siitä, kuinka paljon suuria, merkitykseltään seudullisia kaupan hankkeita oli vireillä eri puolilla Suomea. Lisäksi haluttiin tietoa kaupan hankkeiden sijoittumisesta yhdyskuntarakenteessa sekä hankkeiden suhteesta maakuntakaavoihin ja vielä voimassa oleviin seutukaavoihin.

Tämä raportti on kartoitus kesällä 2008 vallinneesta seudullisesti merkittävien kaupan hankkeiden suunnittelutilanteesta. Siihen on koottu perustiedot vireillä olleista hankkeista. Ympäristöministeriössä työn käytännön toteuttamisesta on vastannut ylitarkastaja Anna Yrjölä ja Suomen ympäristökeskuksessa työstä ovat vastanneet tutkija Antti Rehunen sekä suunnittelija Kaisu Harju. Työtä ovat ohjanneet ympäristöministeriössä aluesuunnitteluneuvos Ulla Koski, yliarkkitehti Katri Tulkki ja rakennusneuvos Matti Vatiilo.

Yliarkkitehti
Katri Tulkki

SISÄLLYS

Esipuhe	3
I Selvityksen lähtökohdat	7
1.1 Miksi selvitys tehtiin	7
1.2 Miten selvitys tehtiin	7
1.3 Käsitteiden määritelmät	7
1.4 Kaupan hankkeita koskevien tulosten tulkinnassa huomioitavaa	8
2 Seudullisesti merkittävät kaupan hankkeet	10
3 Kaupan hankkeiden koko	11
4 Kauppakeskukset	13
5 Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppa	16
6 Kaupan hankkeiden suhde maakuntakaavaan ja seutukaavaan	17
7 Kaupan hankkeiden sijainti yhdyskuntarakenteessa	19
8 Kaupunkiseutujen kaupan hankkeet	21
8.1 Helsingin seutu	22
8.2 Hämeenlinnan seutu	23
8.3 Jyväskylän seutu	24
8.4 Oulun seutu	25
8.5 Tampereen seutu	26
8.6 Turun seutu	27
8.7 Vaasan seutu	28
Lähteet	29
Liite	30
Kuvailulehdet	37

1 Selvityksen lähtökohdat

1.1

Miksi selvitys tehtiin

Kaupan sijoittumisella on suuri merkitys ilmastonmuutoksen hillintää ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistä koskevien tavoitteiden toteuttamisessa. Sijainnilla voidaan vaikuttaa oleellisesti siihen, kuinka suuria liikennemääriä kaupassa asiointi synnyttää. Samalla sijoittumisella vaikutetaan kaupan palvelujen saavutettavuuteen ja tämän myötä myös eri väestöryhmien kohtelun tasapuolisuuteen kaupan palvelujen käyttämisessä. Valtakunnallista tietoa vireillä olevista kaupan hankkeista ei kuitenkaan ole ollut, joten ympäristöministeriössä päätettiin keväällä 2008 selvittää vireillä olevien hankkeiden tilanne.

Selvityksellä haluttiin saada valtakunnallinen kokonaiskuva siitä, kuinka paljon, minkä tyyppisiä ja minkä kokoisia seudullisesti merkittäviä kaupan hankkeita on vireillä. Lisäksi haluttiin selvittää, miten hankkeet sijoittuvat yhdyskuntarakenteessa ja ovatko ne maakuntakaavan tai seutukaavan mukaisia vai vastaisia. Hankkeita koskevan tiedon lisäksi tavoitteena oli saada tietoa kaupan sijainnin ohjauksen toimivuudesta.

1.2

Miten selvitys tehtiin

Alueellisia ympäristökeskuksia pyydettiin kokoamaan tiedot oman alueensa vireillä olevista seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista. Tietoja pyydettiin sekä vähittäiskaupan suuryksiköistä ja myymäläkeskittymistä että paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeista. Useat ympäristökeskukset ovat pyytäneet perustietoja hankkeista alueensa kunnilta. Valtaosa ympäristökeskusten toimittamista vireillä olevien hankkeiden tiedoista on kesäkuulta 2008. Tietoja on osin täydennetty elo–syyskuussa.

Ympäristökeskusten toimittamat tiedot on koottu ja käsitelty analysointia varten ympäristöministeriössä. Aineiston tilastollisia ja laadullisia analyysejä on tehty ympäristöministeriössä, aineiston paikkatietoanalyysjä Suomen ympäristökeskuksessa.

Käsitteiden määritelmät

- *Vähittäiskaupan suuryksikkö* on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yli 2 000 kerrosneliömetrin suuruinen vähittäiskaupan myymälä (MRL 114 §).
- *Vähittäiskaupan myymäläkesittymällä* tarkoitetaan joko yksittäistä liikerakennusta, jossa on useita myymälöitä tai usean liikerakennuksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa myymälöillä on yhteisiä toimintoja. Vähittäiskaupan suuryksiköjä koskevia maankäyttö- ja rakennuslain säädöksiä sovelletaan myös sellaisiin vähittäiskaupan myymäläkesittymiin, jotka ovat vaikutuksiltaan verrattavissa vähittäiskaupan suuryksiköihin (MRL 58 §).
- *Paljon tilaa vaativan erikoistavaran myymälällä* tarkoitetaan myymälää, jonka tuotteet kokonsa tai muiden ominaisuuksiensa vuoksi vaativat suurta myyntipinta-alaa. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi huonekalut, autot ja rakennustarvikkeet. Maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskaupan suuryksiköihin kohdistuva sääntely ei koske paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa.
- *Seudullisesti merkittävän kaupan hankkeen* koko vaihtelee huomattavasti seuduittain. Vähittäiskaupan suuryksikkö on kooltaan yli 2 000 kerrosneliömetriä, ja tätä pienempiä hankkeita ei ole otettu tarkasteltavaksi tässä selvityksessä. Seudullisesti merkittävä kaupan hanke on kuitenkin kooltaan yleensä selvästi 2 000 kerrosneliömetriä suurempi. Selvityksessä ei ole erikseen arvioitu, minkä kokoinen hanke milläkin seudulla on seudullisesti merkittävä. Koska kyselyssä pyydettiin tietoja seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista, on oletettu, että vastaamisen yhteydessä on jo arvioitu, mikä on kyseisellä seudulla seudullisesti merkittävää.
- *Vireillä olevalla kaupan hankkeella* tarkoitetaan tässä selvityksessä hanketta, joka on rakenteilla tai jota koskevan yleis- tai asemakaavan laadinta on käynnissä tai kaavoituksen käynnistämisestä on tehty aloite. Jo valmistuneet kaupan hankkeet eivät ole mukana tässä selvityksessä.

Kaupan hankkeita koskevien tulosten tulkinnessa huomioitavaa

Kaupan hankkeita koskevien tulosten tulkinnessa on huomioitava seuraavat hankkeita koskevan aineiston ominaisuudet:

Kaupan hankkeita koskeva aineisto kuvaa tietojen keräysajankohdan tilannetta. Ajan kuluessa tiedot voivat useiden hankkeiden osalta muuttua. Esimerkiksi suunnitteilla olevan kaupan luonne ja kauppaa varten aiottu kerrosala voivat muuttua kaavaprosessin edetessä. Kaupan hankkeen toteuttamisesta voidaan myös luopua.

Kaupan hankkeiden kokoa on kuvattu analyysituloksissa hankkeen sisältämällä uudella kerrosalalla. Uuden kerrosalan määrää ei ole saatujen vastausten perusteella pystytty kaikissa tapauksissa määrittelemään. Joistakin hankkeista tiedetään ainoastaan hankkeiden kokonaiskerrosala, mutta ei uuden ja jo rakennetun kerrosalan osuuksia kokonaiskerrosalasta. Näissä tapauksissa hankkeelle ei ole osoitettu analyysien lähtötiedoissa lainkaan uutta kerrosalaa. Eräiden hankkeiden kerrosalatiedoista ei taas ole pystytty erottelemaan kauppaan ja muihin käyttötarkoituksiin varattujen kerrosalojen osuuksia. Tällöin on tapauskohtaisesti harkittu, jätetäänkö uutta kau-

pan kerrosalaa kuvaavat tiedot kokonaan pois vai käytetäänkö kyselyvastauksessa annettua kerrosalaa. Edellä mainituista syistä johtuen kokonaistulos uudesta kaupan kerrosalasta on todennäköisesti hieman todellista pienempi.

Ympäristökeskukset ovat koonneet tietoja kaupan hankkeista hieman eri perusteilla. Toiset ovat antaneet tietoja sellaisista hankkeista, joiden toteuttamisesta on tehty aloite, mutta joiden osalta kaavoituksen käynnistämistä vasta harkitaan. Jotkut ympäristökeskukset taas ovat antaneet tietoja ainoastaan sellaisista hankkeista, joiden kaavoitus on jo käynnissä. Lisäksi jotkut ympäristökeskukset ovat antaneet tietoja useista sellaisista kaavahankkeista, joilla pyritään mahdollistamaan kaupan kerrosalan rakentaminen alueelle tulevaisuudessa, ilman että alueella välttämättä olisi tällä hetkellä vireillä yhtäkään kaupan hanketta.

Kaikkia ympäristökeskusten ilmoittamia hankkeita ei ole otettu mukaan seudullisesti merkittäviä kaupan hankkeita koskeviin analyysihin, sillä niitä ei ole pidetty sellaisina hankkeina, joita tässä selvityksessä on haettu. Joitakin hankkeita on jätetty pois tarkasteluista seuraavilla perusteilla:

- hanke ei ole ajankohtainen
 - se on jo valmistunut
 - maakuntakaava sisältää varauksen kaupan rakentamiseen, mutta hankkeen toteuttamiseen tarvittavia kuntakaavoja ei ole vielä laadittu
 - yleiskaava, kuntien yhteinen yleiskaava tai asemakaava sisältää varauksen kaupan rakentamiseen, mutta tiedossa ei ole käynnissä olevaa/käynnistyvää hanketta
 - se on olemassa aluevarauksena epävirallisessa suunnitelmassa, mutta ei kaavassa
- hanke ei ole seudullisesti merkittävä
 - hankkeen kerrosala on alle suuryksikön koon
 - on kyseessä vähäinen laajennus
- hanke ei ole ensisijaisesti kaupan hanke

2 Seudullisesti merkittävät kaupan hankkeet

Ympäristöministeriössä tehdyn hankkeiden karsinnan jälkeen aineistoon jäi 196 seudullisesti merkittävää kaupan hanketta. Hankkeet ovat luonteeltaan erilaisia. Puolet hankkeista on vähittäiskaupan suuryksiköjä tai myymäläkeskittyiä. Noin 15 prosenttia sisältää ainoastaan paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa ja kolmasosa on erilaisia kaupan tyyppisiä sisältäviä hankkeita.

Viidesosa kaupan hankkeista on jo rakenteilla. Toisen viidesosan rakentaminen on mahdollista, sillä toteuttamiseen tarvittavat kaavat on laadittu ja hyväksytty. Kolme viidesosaa hankkeista on sellaisia, joiden toteuttamisen mahdollistavia kaavoja parhaillaan laaditaan tai kaavoituksen käynnistämisestä on ainakin tehty aloite.

Valtaosa hankkeista on uusia kaupan hankkeita. Noin viidesosa on olemassa olevan myymälän tai kauppakeskuksen laajennuksia.

Suurimmalla osalla hankkeista on jo toteuttaja. Kyselyaineistossa ilmoitettiin toteuttajia 61 prosentille hankkeista. Toteuttajat ovat kaupan ryhmiä, rakennusliikkeitä tai kiinteistökehitysyhtiöitä. Lisäksi 13 prosenttia hankkeista on sen luonteisia, että niillä luultavasti on jo toteuttaja, vaikka sitä ei ole kyselyaineistossa mainittu. Kaikkien hankkeiden toteuttajaa ei kuitenkaan tiedetä, ja osa hankkeista on pikemminkin kaavahankkeita, joiden tarkoituksena on mahdollistaa kaupan sijoittuminen kaava-alueelle tulevaisuudessa.

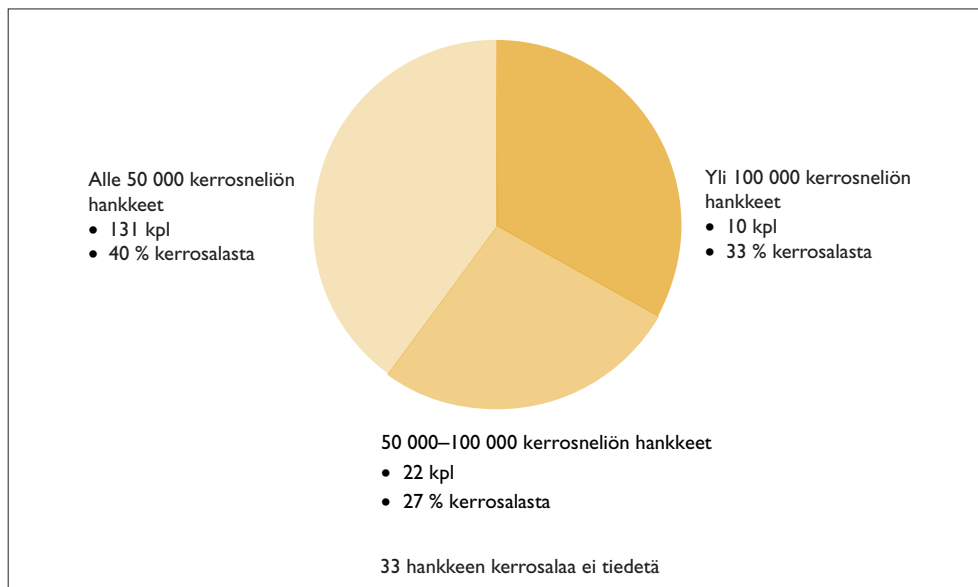
Kaupan hankkeisiin sisältyy runsaasti kauppakeskushankkeita (niitä käsitellään luvussa 4). Lisäksi hankkeisiin sisältyy monia hypermarkethankkeita, joilla pyritään yhteensä 45 hypermarketin toteuttamiseen. Ympäristökeskuksille lähetetyssä kyselyssä ei erikseen pyydetty mainitsemaan, mikäli hanke sisältää hypermarketin, joten todennäköisesti niitä on vireillä esiin tullutta useampiakin. Esimerkiksi kauppakeskukset voivat sisältää hypermarketeja, vaikka sitä ei olisi erikseen kyselyvastauksessa mainittu. Suomessa oli vuoden 2008 alussa 133 hypermarkettia (Päivittäistavarakauppa 2008–2009: 19), joten jo näidenkin 45 toteuttaminen lisäisi hypermarketien määrää kolmanneksella.

3 Kaupan hankkeiden koko

Kaupan hankkeet sisältävät yhteensä 5 240 000 kerrosneliometriä uutta kaupan lii-
ketilaa. Uuden kerrosalan määrää ei pystytty määrittelemään 33 hankkeesta, joten
niiden osalta tieto hankkeen sisältämästä uudesta kerrosalasta puuttuu, eikä ole
mukana edellisessä luvussa.

Seudullisesti merkittävät kaupan hankkeet sisältävät huomattavan paljon uutta
kaupan kerrosalaa: kerrosalan määrä on noin 30 prosenttia nykyisestä vähittäiskaup-
pan kerrosalasta. Arvio on tehty Tilastokeskuksen, A. C. Nielsen Finland Oy:n sekä
Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennustietojen perusteella.¹

Seudullisesti merkittävien kaupan hankkeiden sisältämä uusi kaupan kerrosala on
huomattavan suuri myös arvioituun uuden liiketilan tarpeeseen nähden: hankkeet
käsittävät kaksinkertaisen määrän kerrosalaa vuoden 2020 tarpeeseen verrattuna.
Arvio perustuu Tuomas Santasalo Ky:n arvioon vähittäiskaupan uudesta liiketilan
tarpeesta, joka olisi vuonna 2020 2,6 miljoonaa kerrosneliötä (Santasalo 2008).

Kuva 1. Eri kokoluokan kaupan hankkeiden lukumäärä ja kerrosalan jakautuminen eri kokoluokan hankkeisiin.

¹ Tilastokeskuksen vähittäiskaupan pinta-aloja koskevan otostutkimuksen tietojen sekä A. C. Nielsen Finland Oy:n rekisteritietojen mukaan Suomessa oli 16 miljoonaa kerrosneliötä kaupan kerrosalaa vuonna 2004 (Tilastokeskus 2008). Väestötietojärjestelmän mukaan myymälärakennusten kerrosala oli 18 miljoonaa kerrosneliötä vuonna 2007. Luku saattaa sisältää vähittäiskaupan rakennusten lisäksi myös tukkukaupan rakennuksia, jotka eivät kuulu tämän selvityksen kohteisiin (VTJ/VRK 2007).

Vireillä oleviin kaupan hankkeisiin sisältyy useita todella suuria hankkeita. Kymmenen hankkeen kerrosala ylittää 100 000 kerrosneliötä (kts. kuva 1). Ne sisältävät kolmasosan kaikesta kaupan hankkeiden sisältämästä kerrosalasta. Lisäksi aineistoon kuuluu 22 kooltaan 50 000–100 000 kerrosneliön hanketta. Nämä suuret, yli 50 000 tai jopa yli 100 000 kerrosneliön hankkeet kattavat yhteensä 60 prosenttia kaikesta kaupan kerrosalasta.

Kaupan hankkeiden koko on kasvanut merkittävästi aiemmasta. Rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä kymmenen vuotta sitten tehtiin edellisen kerran selvitys vireillä olevista kaupan hankkeista (Kangas et al. 1998). Selvityksen kohteena olivat vähittäiskaupan suuryksiköt, paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeita ei tarkasteltu. Tuolloin suurimmat hankkeet olivat kooltaan 10 000–15 000 kerrosneliötä. Tästä poikkesivat yksittäiset hankkeet, 60 000 kerrosneliön Matinkylän keskus (kauppakeskus Iso Omena) sekä 30 000 kerrosneliön Leppävaaran kauppakeskus Espoossa. Suurimpien suunnitteilla olevien kaupan hankkeiden koko on kymmenkertaistunut kymmenessä vuodessa.

Taulukko 1. Kymmenen suurinta kaupan kaavahanketta.

Hanke	kerrosala (k-m ²)
Linnakallio–Linnakorpi, Pirkkala	300 000
Marja–Vantaa/Keimola, Vantaa	300 000
Focus, Tuusula	165 000
Eteläportti, Jyväskylä	160 000
Matkuksen yritysalue, Kuopio	150 000
Ideapark, Vihti	150 000
Ideapark, Pieksämäki	130 000
Itäportti, Mikkeli	122 000
Lakalaivan kauppakeskus, Tampere	120 000
Lommila, Espoo	110 000

Suurimmista hankkeista kolme on kauppakeskuksia: Ideapark Vihdissä ja Pieksäällä sekä Lakalaivan kauppakeskus Tampereella. Muut hankkeet ovat luonteeltaan kaavahankkeita, joilla tuotetaan kaupan kaavavarantoa, joka on tarkoitus toteuttaa pidemmän aikavälin kuluessa. Näistä Linnakallio–Linnakorpi Pirkkalassa on suunniteltu paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan keskukseksi. Loput hankkeet ovat kaupan alueita, joille on tarkoitus sijoittaa erityyppistä kauppaa.

4 Kauppakeskukset

Kaupan hankkeita koskevaan aineistoon sisältyy 41 vireillä olevaa kauppakeskushanketta. Näistä 31 on uusia kauppakeskuksia ja 10 olemassa olevien kauppakeskusten laajennuksia. Uusien kauppakeskusten lukumäärä on suuri, sillä Suomessa on Kauppakeskysyhdistyksen mukaan tällä hetkellä 58 kauppakeskusta (Kauppakeskukset 2008: 2). Kaikkien uusien kauppakeskusten toteuttaminen lisäisi kauppakeskusten määrää puolella nykyisestä.²

Uusista kauppakeskuksista 45 prosenttia eli lähes puolet on suunnitteilla kuntien keskustojen tai alakeskusten ulkopuolelle. Toteutuessaan tällainen muutos merkitsi huomattavaa muutosta nykytilanteeseen, sillä nykyiset kauppakeskukset sijaitsevat pääosin keskuksissa. Vuonna 2006 Suomessa oli 50 kauppakeskusta, joista 95 prosenttia sijaitsi keskustassa tai alakeskuksessa (Heinimäki et al. 2006: 78).

Uusien kauppakeskusten keskimääräinen kerrosala on keskiarvolla mitattuna 43 500 kerrosneliötä. Vähintään 50 000 kerrosneliön kauppakeskuksia on 11 kappaletta. Näistä kolme on yli 100 000 kerrosneliön kauppakeskuksia.

Taulukko 2. Suurimmat kauppakeskukset.

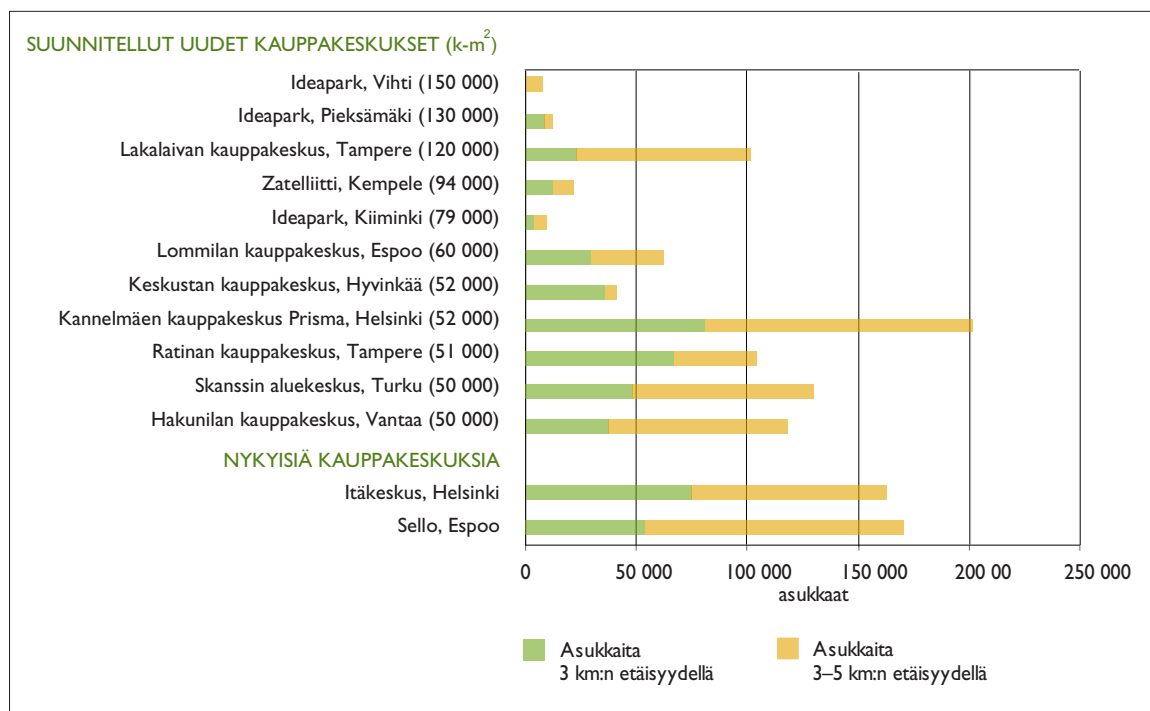
Kauppakeskus	Kerrosala k-m ²	Sijainti keskus- tassa tai alakes- kuksessa	Maakuntakaavan/ seutukaavan mukainen
Ideapark, Vihti	150 000	ei	ei
Ideapark, Pieksämäki	130 000	ei	ei
Lakalaivan kauppakeskus, Tampere	120 000	ei	ei
Zatelliitti, Kempele	94 000	ei	ei
Ideapark, Kiiminki	79 000	ei	ei
Lommilan kauppakeskus, Espoo	60 000	ei	kyllä
Keskustan kauppakeskus, Hyvinkää	52 000	kyllä	kyllä
Kannelmäen kauppakeskus Prisma, Helsinki	52 000	kyllä	kyllä
Ratinan kauppakeskus, Tampere	51 000	kyllä	kyllä
Skanssin aluekeskus, Turku	50 000	kyllä	kyllä
Hakunilan kauppakeskus, Vantaa	50 000	kyllä	kyllä

2 Kaikki kyselyaineiston kauppakeskukset eivät välttämättä täytä Kauppakeskysyhdistyksen kauppakeskus-määritelmän (Kauppakeskukset 2008: 89) kriteerejä. Kyselyaineiston yleispiirteisyyden vuoksi vastaavuutta on kuitenkin mahdotonta arvioida. Suunnitteilla olevien kauppakeskusten määrä voi kuitenkin olla hieman ohessa esitettyä pienempi. Toisaalta ohessa esitetyistä luvuista on jätetty pois muutama sellainen kauppakeskus, joiden toteuttaminen esitettiin kyselyaineistossa vaihtoehtoisena ratkaisuna jonkin muun tyyppisen kaupan kuten hypermarketin toteuttamiselle. Lisäksi kauppakeskusten määrää kuvaavista luvuista on jätetty pois neljä kyselyaineiston pientä, 2 100–5 300 k-m²:n kauppakeskusta, koska ne eivät todennäköisesti kokonsa vuoksi täyttäisi kauppakeskukselle asetettuja vaatimuksia.

Kaikkein suurimpien vireillä olevien kauppakeskushankkeiden sijainti yhdyskuntarakenteessa on ongelmallinen. Kuusi suurinta hanketta on suunnitteilla keskusten ulkopuolelle (kts. taulukko 2). Espoon Lommilaan suunnitteilla olevaa kauppakeskusta lukuun ottamatta ne ovat myös maakuntakaavan tai vielä voimassa olevan seutukaavan vastaisia. Toisaalta juuri siksi, että yhdyskuntarakenteen kannalta huonosti sijoittuvat hankkeet ovat maakuntakaavan tai seutukaavan vastaisia, ei niiden toteuttaminenkaan ole nykytilanteessa mahdollista. Hankkeen toteuttaminen vaatisi maakuntakaavan muuttamista, tai jos alueella on vielä voimassa seutukaava, sen korvaavan maakuntakaavan laadintaa.

Yhdyskuntarakenteen kannalta ongelmallista sijaintia havainnollistaa edellä oleva diagrammi, joka kuvaa suunnitteilla tai rakenteilla olevien suurimpien kauppakeskusten ympäristössä asuvien asukkaiden määrää. Suunnitteilla olevien, yhdyskuntarakenteessa huonosti sijaitsevien kauppakeskusten lähiympäristössä asuisi vähemmän asukkaita kuin yhdyskuntarakenteen kannalta hyvin keskuksiin sijoittuvien kauppakeskusten lähiympäristössä. Etenkin Vihtiin, Pieksämäelle ja Kiiminkiin suunniteltujen Ideaparkien ja Kempeleelle suunnitellun kauppakeskus Zatelliitin ympäristössä asuu hyvin vähän asukkaita. Oheisessa diagrammissa on kuvattu myös kahden suurimman olemassa olevan kauppakeskuksen läheisyydessä asuvien asukkaiden määrää. Molemmat sijaitsevat keskuksissa ja niiden lähiympäristössä asuvien asukkaiden määrä on merkittävästi suurempi kuin keskusten ulkopuolelle suunnitteilla olevien kauppakeskusten lähiympäristössä.

Kyselyaineistossa kaupan hankkeista on kerrottu hankkeen kokonaiskerrosala. Olemassa olevista kauppakeskuksista on Kauppakeskusyhdistyksen Kauppakeskukset-julkaisussa tiedot niiden vuokrattavasta liikepinta-alasta. Suunnitteilla olevien kauppakeskusten kokonaiskerrosala (rakennuksen kaikkien kerrosten pinta-ala) ja olemassa olevien kauppakeskusten liikepinta-ala (kaikkien rakennuksissa sijaitsevien liikkeiden pinta-ala) kuvaavat eri asioita eikä niitä voi suoraan verrata keskenään.

Kuva 2. Asukkaiden määrä suurimpien kauppakeskusten lähiympäristössä. Lähde: ympäristöministeriö, alueelliset ympäristökeskukset, SYKE, VTJ/VRK 3/2008.

Jos arvioidaan, että liikepinta-alan osuus kauppakeskuksen kokonaiskerrosalasta olisi 70 prosenttia³, liikkuisi ohessa esitettyjen 11 suurimman uuden kauppakeskuksen liikepinta-ala 35 000–105 000 kerrosneliön välillä. Suomessa oli vuonna 2008 kahdeksan liikepinta-alaltaan vähintään 35 000 kerrosneliön kauppakeskusta (Kauppakeskukset 2008: 10), eli vireillä olevat uudet kauppakeskushankkeet ovat todella suuria nykyisten kauppakeskusten kokoon nähden.

3 Arvio siitä, että liikepinta-alan osuus olisi 70 prosenttia kauppakeskuksen kokonaiskerrosalasta voi olla liian alhainen arvio. Sitä on kuitenkin käytetty, jotta ei yliarvioitaisi vireillä olevien uusien kauppakeskusten liikepinta-alojen kokoa. Lisäksi arvio on yksinkertaistus, sillä kauppakeskusrakennukset ovat erilaisia, joten liiketilojen ja muuhun tarkoitukseen varattujen tilojen pinta-alojen välinen suhde on erilainen eri kauppakeskuksissa.

5 Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppa

Hankkeiden joukossa on useita huomattavan suuria, paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeita. Kaikista vireillä olevista hankkeista 15 prosenttia sisältää ainoastaan tilaa vaativaa kauppaa. Näistä suurin yksittäinen hanke on Linnakallio-Linnakorpi Pirkkalassa, jonka suunniteltu koko on 300 000 kerrosneliötä. Hankkeen koko on valtava. Se on kolminkertainen verrattuna esimerkiksi Vantaalla sijaitsevaan Petikko-Variston tilaa vaativan kaupan alueeseen, jossa on Vantaan kaupungin arvion mukaan 100 000 kerrosneliötä tilaa vaativaa kauppaa (Horo 2008).

Taulukko 3. Suurimmat paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeet.

Hanke	kerrosala (k-m ²)
Linnakallio-Linnakorpi, Pirkkala	300 000
Huhtimo, Kerava	80 000
Kulloonsilta ja Kulloonmäki, Espoo	70 000
Edsevö handelsområde, Pedersören kunta	70 000
Vasaraperä, Oulu	53 000

Myös monet erilaisia kaupan tyyppejä käsittävät hankkeet sisältävät erittäin suuria määriä tilaa vaativaa kauppaa. Esimerkiksi Marja-Vantaa/Keimolaan Vantaalle suunnitellaan kauppakeskusta ja tilaa vaativaa kauppaa, joiden yhteiskerrosala on 300 000 kerrosneliötä. Tästä kauppakeskuksen osuus on 40 000–50 000 kerrosneliötä, joten tilaa vaativalle kaupalle jää noin 250 000 kerrosneliötä.

Edellisten kaltaiset todella mittavat, paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan alueet ovat uusi ilmiö. Paitsi että vähittäiskaupan suuryksikköjen ja myymäläkeskitymien koko on kasvanut 2000-luvulla, on myös tilaa vaativan kaupan hankkeiden koko kasvanut paljon.

6 Kaupan hankkeiden suhde maakuntakaavaan ja seutukaavaan

Kaupan hankkeiden sijoittumista ja mitoitusta ohjataan eritasoisilla kaavoilla. Maakuntien liittojen laatimilla maakuntakaavoilla ratkaistaan maakunnallisia ja seudullisia alueidenkäyttökysymyksiä, ja ne ohjaavat yleiskaavojen ja asemakaavojen laadintaa. Kuntien laatimissa yleiskaavoissa käsitellään kunnan tai sen osan maankäyttöä yleispiirteisellä tasolla, ja ne ohjaavat asemakaavojen laadintaa. Kunnat laativat myös asemakaavat, joissa esitetään yksityiskohtaiset ratkaisut tietyn alueen maankäytölle. Kaikentasoisten kaavojen on noudatettava valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksikköjen ja vaikutuksiltaan niihin verrattavien vähittäiskaupan myymäläkeskittymien sijoittaminen on seudullinen kysymys, joten sijainti on osoitettava maakuntakaavassa. Suuryksikkö tai myymäläkeskittymä voidaan sijoittaa maakuntakaavassa osoitetulle keskustatoimintojen alueelle ja niiden ulkopuolella vähittäiskaupan suuryksikköä tarkoittavan km-kohdemerkinnän alueelle. Yleiskaavoissa ja asemakaavoissa ei siten voida osoittaa merkitykseltään seudullista suuryksikköä tai myymäläkeskittymää sellaiselle alueelle, jota ei ole tähän tarkoitukseen maakuntakaavassa osoitettu.

Kaupan hankkeista 70 prosenttia sijaitsee alueilla, joilla on voimassa maakuntakaava. Seutukaava on voimassa vielä 30 prosentissa hankkeista. Kaupan hankkeista neljä viidesosaa on maakuntakaavan tai seutukaavan mukaisia. Maakuntakaavojen ja seutukaavojen välillä ei ole tässä merkittävää eroa. Vajaa viidennes hankkeista on maakuntakaavan tai seutukaavan vastaisia. Muutamassa tapauksessa hanke on vielä niin alkuvaiheessa ja sen vuoksi jäsentymätön, että on liian aikaista arvioida, noudattaako se maakuntakaavaa.

Maakuntakaavan ja seutukaavan vastaisiin kaupan hankkeisiin kuuluu useita suuria, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen nähden huonosti sijoittuvia hankkeita. Toteutuessaan ne vaikuttaisivat haitallisesti yhdyskuntarakenteen hallintaan. Maakuntakaavan tai seutukaavan vastaisten hankkeiden toteuttamisen mahdollistavien yleis- ja asemakaavojen laadinta on kuitenkin vielä kesken. Hankkeet eivät ole vielä rakenteilla, eivätkä niiden toteuttamisen mahdollistavat kaavat ole vielä lainvoimaisia. Vaikka maakuntakaavan ja seutukaavan vastaisia kaupan hankkeita onkin vireillä, ei niiden toteuttaminen siten tällä hetkellä ole mahdollista.

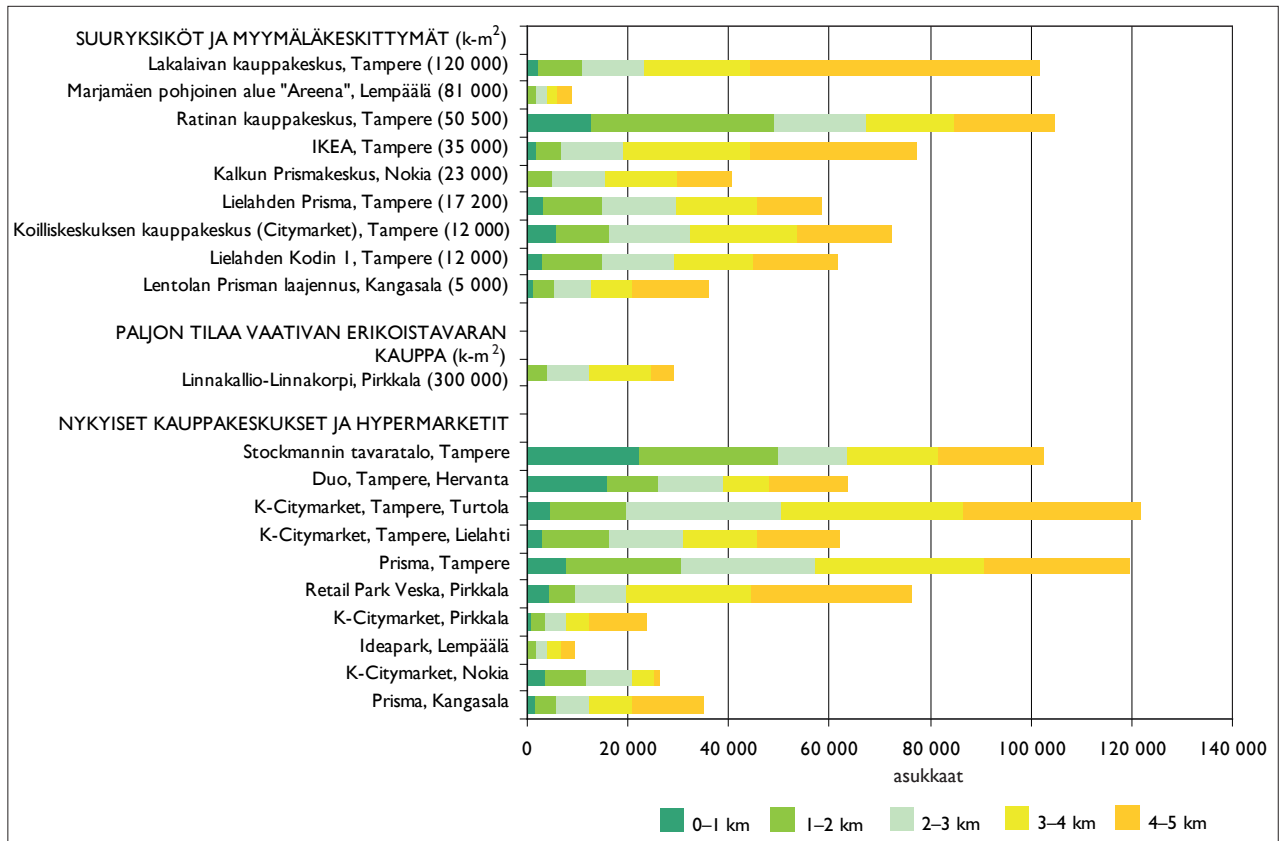
Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeet on katsottu maakuntakaavan tai seutukaavan mukaisiksi. Tämä ei välttämättä tarkoita, että hankkeet olisivat yhdyskuntarakenteen hallinnan kannalta hyvin sijoitettuja ja mitoitetuja. Ennen muuta se kertoo siitä, ettei tilaa vaativan kaupan sijaintia ole käsitelty ja ohjattu maakuntakaavoilla samalla tavalla järjestelmällisesti kuin vähittäiskaupan suuryksikköjen ja myymäläkeskittymien sijaintia.

Maakuntakaavat eivät nykyisellään ohjaa kaikilta osin myöskään vähittäiskaupan suuryksikköjä ja myymäläkeskittymiä. Niissä on määriteltä, mihin tällaiset kaupan hankkeet voi sijoittaa, mutta niissä ei ole toistaiseksi otettu kantaa hankkeiden mitoi-

tukseen. Jos tietty sijainti on maakuntakaavan mukaan vähittäiskaupan suuryksikölle tai myymäläkeskittymälle sopiva, voi paikkaan sijoittaa yhtä hyvin 5 000–10 000 kuin 150 000 kerrosneliön kokoisen kaupan hankkeen. Maankäyttö- ja rakennuslaki ei aseta esteitä sille, että maakuntakaavassa määriteltäisiin myös tiettyyn sijaintiin soveltuvien kaupan hankkeiden mitoitusta. Mahdollisuutta määritellä tiettyyn sijaintiin sopivien kaupan hankkeiden kokoa ei kuitenkaan ole toistaiseksi käytetty.

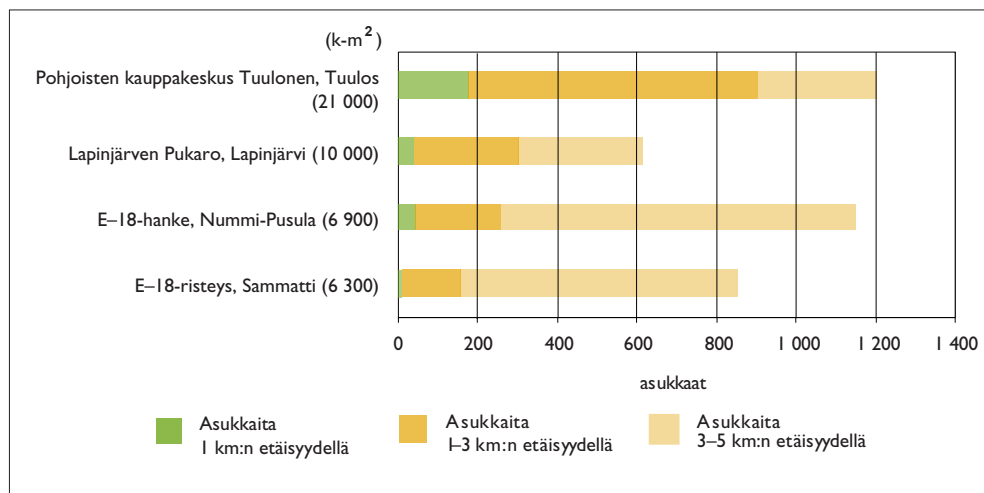
7 Kaupan hankkeiden sijainti yhdyskuntarakenteessa

Eräs keskeinen kaupan hankkeen luonnetta kuvaava tieto on sen sijainti yhdyskuntarakenteessa. Hankkeiden sijaintia arvioitiin suhteessa olemassa oleviin taajamiin, väestötiheyteen sekä asukkaiden määrään eri etäisyysvyöhykkeillä hankkeista. Etäisyysvyöhyketarkastelu toi selkeästi esiin hankkeiden väliset erot, sillä se osoitti hankkeiden lähiympäristössä asuvien asukkaiden määrän vaihtelevan todella paljon (esimerkkinä etäisyysvyöhyketarkastelusta kuva 3 Tampereen seudulta). Lisäksi sijaintia verrattiin kehitteillä oleviin jalankulun, kevyen liikenteen, joukkoliikenteen ja autoilun liikkumisvyöhykkeisiin joillakin kaupunkiseuduilla. Arvion esittäminen siitä, milloin hanke sijoittuu hyvin osaksi yhdyskuntarakennetta ja milloin se sijaitsee yhdyskuntarakenteesta irrallaan, vaatisi kuitenkin jokaisen hankkeen yksityiskohtaista arviointia, eikä siihen ole ollut tämän selvityksen laadinnan aikataulun puitteissa mahdollisuutta. Yleisarviota siitä, kuinka moni seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista sijoittuisi toteutuessaan yhdyskuntarakenteen kannalta hyvin ja kuinka moni huonosti, ei siis voi esittää.

Kuva 3. Asukkaiden määrä eri etäisyysvyöhykkeillä Tampereen seudun uusista kaupan hankkeista ja nykyisistä suurista kaupoista. Lähde: SYKE. Tietoaaineistot: ympäristöministeriö, alueelliset ympäristökeskukset, VTJ/VRK 3/2008.

Kyselyaineistosta on kuitenkin tunnistettavissa joukko kaupan hankkeita, joiden suunniteltu sijainti yhdyskuntarakenteessa on selkeästi ongelmallinen. Tähän joukkoon kuuluu suuria kauppakeskushankkeita (sijaintia käsitelty luvussa 4), paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan hankkeita sekä liikenneasemien yhteyteen sijoittuvia eri tyyppisiä kaupan hankkeita. Liikenneasemien yhteyteen sijoittuvat hankkeet muodostavat oman erityisen ongelmaryhmänsä. Valtateiden varsilla sijaitsevien huoltoasemien yhteyteen on suunnitteilla suuriakin kaupan hankkeita, jotka ovat täysin irrallaan olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Ne sijaitsevat erillään taajamista ja niiden läheisyydessä asuvien asukkaiden lukumäärä on erittäin vähäinen. Kyselyaineistoon kuuluu myös joitakin sellaisia valtateiden varsille sijoittuvia hankkeita, joista ei voi aineiston perusteella varmasti sanoa, ovatko ne huoltoaseman yhteyteen sijoittuvia kaupan hankkeita. Joka tapauksessa ne ovat samalla tavoin suurten väylien varsilla sijaitsevia, olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta irrallaan sijaitsevia hankkeita, jotka perustuvat ohi kulkeviin liikennevirtoihin. Niiden lähiympäristöstä ei löydy kaupan tarvitsemaa asiakaspohjaa (kts. kuva 4).

Kuva 4. Asukkaiden määrä joidenkin valtateiden varsille ja liikenneasemien yhteyteen suunnitteilla olevien kaupan hankkeiden lähiympäristössä. Lähde: ympäristöministeriö, alueelliset ympäristökeskukset, SYKE, VTJ/VRK 3/2008.

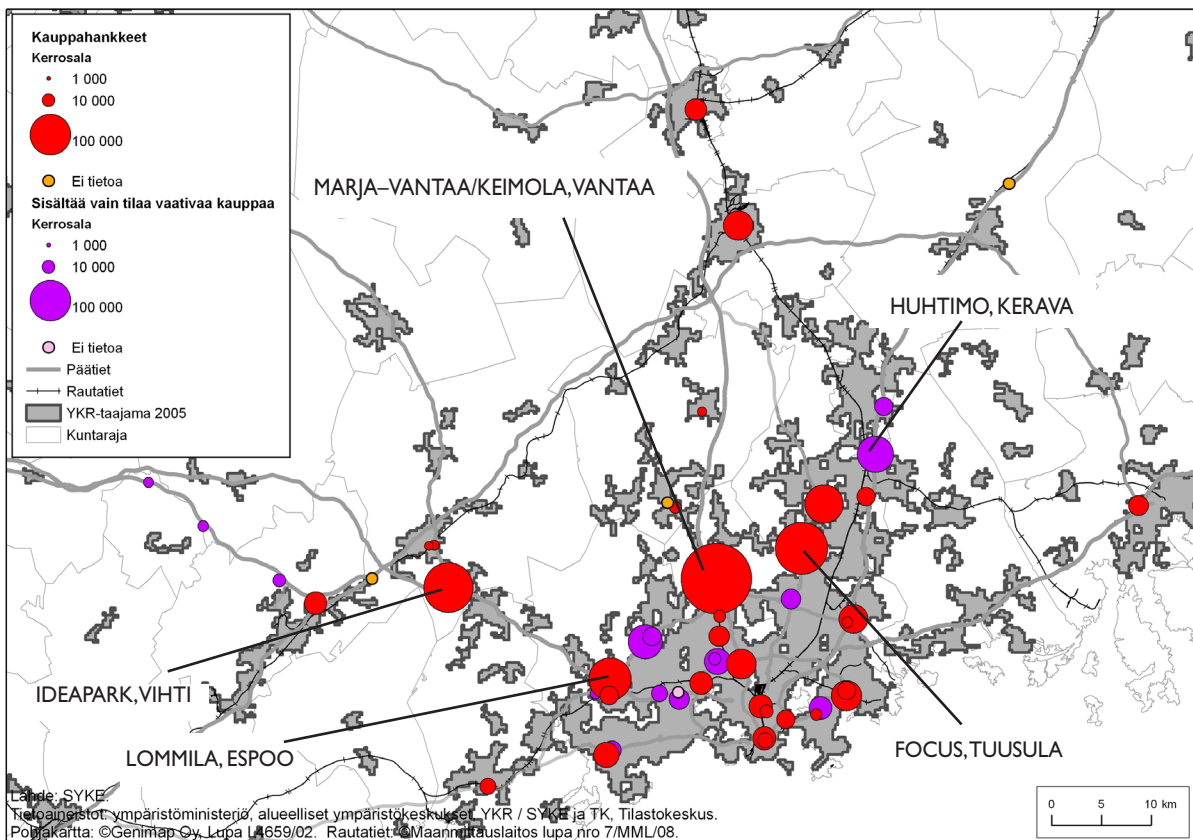
8 Kaupunkiseutujen kaupan hankkeet

Tähän lukuun on koottu perustietoja suurilla kaupunkiseuduilla sijaitsevista vireillä olevista kaupan hankkeista.⁴ Tiedot on esitetty viideltä suurelta kasvuseudulta (Helsingin, Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Turun seudut) sekä kahdelta keskisuurelta kaupunkiseudulta (Hämeenlinnan ja Vaasan seudut), joilla on vireillä runsaasti kaupan suurhankkeita. Yksityiskohtaiset tiedot näillä kaupunkiseuduilla sekä muilla seuduilla sijaitsevista kaupan hankkeista ovat raportin liitteenä.

⁴ Kaupunkiseutu on määritelty työssäkäyntialueena. Työssäkäyntialueina on käytetty Suomen ympäristökeskuksessa muodostettuja ns. laajennettuja työssäkäyntialueita (kts. esim. Helminen & Ristimäki 2007: 9-10).

Helsingin seutu

- Kaupan hankkeita on Helsingin seudulla 51.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 1 670 000 kerrosneliötä, mikä on kolmasosa valtakunnallisesta kaupan uudesta kerrosalasta.
- Hankkeista 57 prosenttia sijaitsee pääkaupunkiseudun kunnissa ja 43 prosenttia kehyskunnissa.
- Hankkeiden kerrosalasta 62 prosenttia sijaitsee pääkaupunkiseudulla ja 38 prosenttia kehyskunnissa.

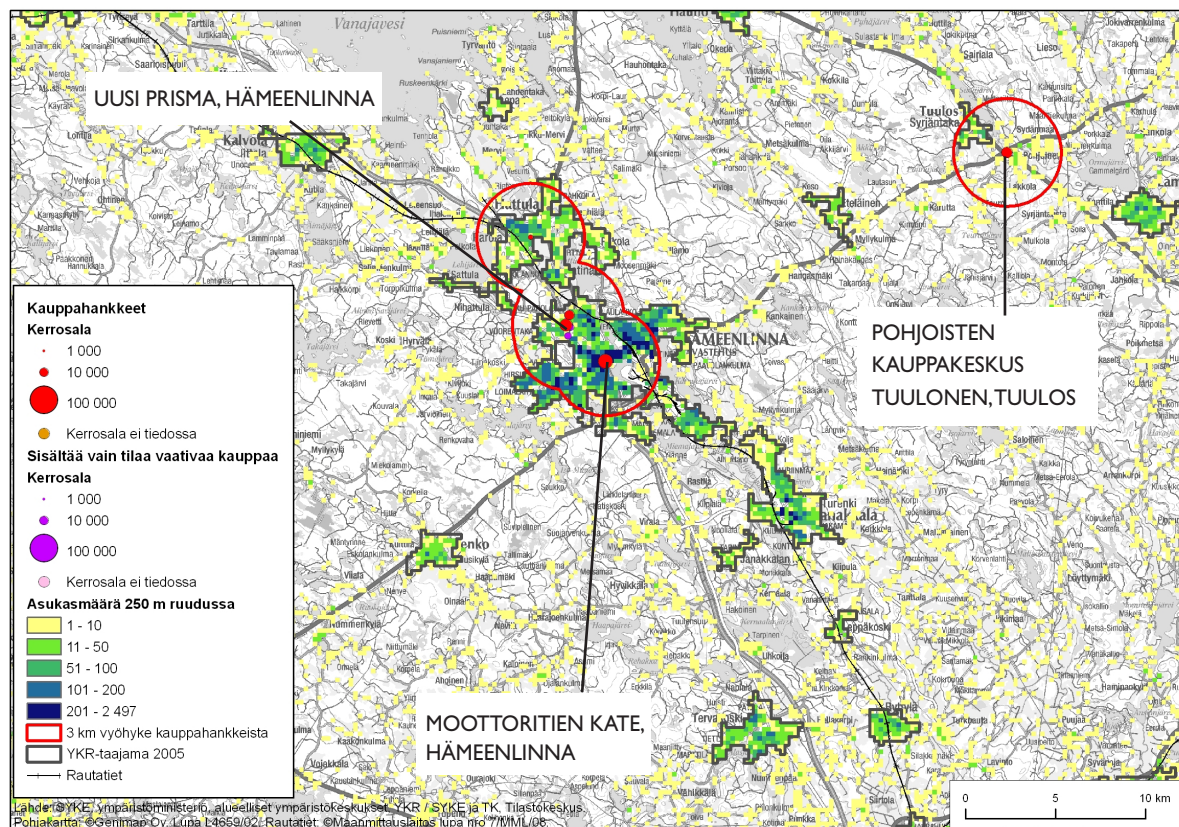

Kuva 5. Helsingin seudun kaupan suurhankkeet. Kartalla on kuvattu muutamaa hanketta niiden kokonaiskerrosalalla, sillä hankkeen sisältämä uusi kerrosala ei ole ollut tiedossa, mutta kokonaiskerrosala on ollut. Tilastollisissa analyyseissä on käytetty ainoastaan uutta kerrosalaa koskevia tietoja.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Marja–Vantaa/Keimola, Vantaa	300 000
Focus, Tuusula	165 000
Ideapark, Vihti	150 000
Lommila, Espoo	110 000
Huhtimo, Kerava	80 000

Hämeenlinnan seutu

- Kaupan hankkeita on Hämeenlinnan seudulla 7.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 90 000 kerrosneliötä. Seudulla ei ole vireillä kerrosaltaan todella suuria hankkeita.
- Kaikki hankkeet tulisivat toteutuessaan sijaitsemaan kuntaliitoksen seurauksena 1.1.2009 syntyvän uuden Hämeenlinnan kaupungin alueella, vaikka hankkeista kaksi sijaitseekin tällä hetkellä kehyskunnissa.

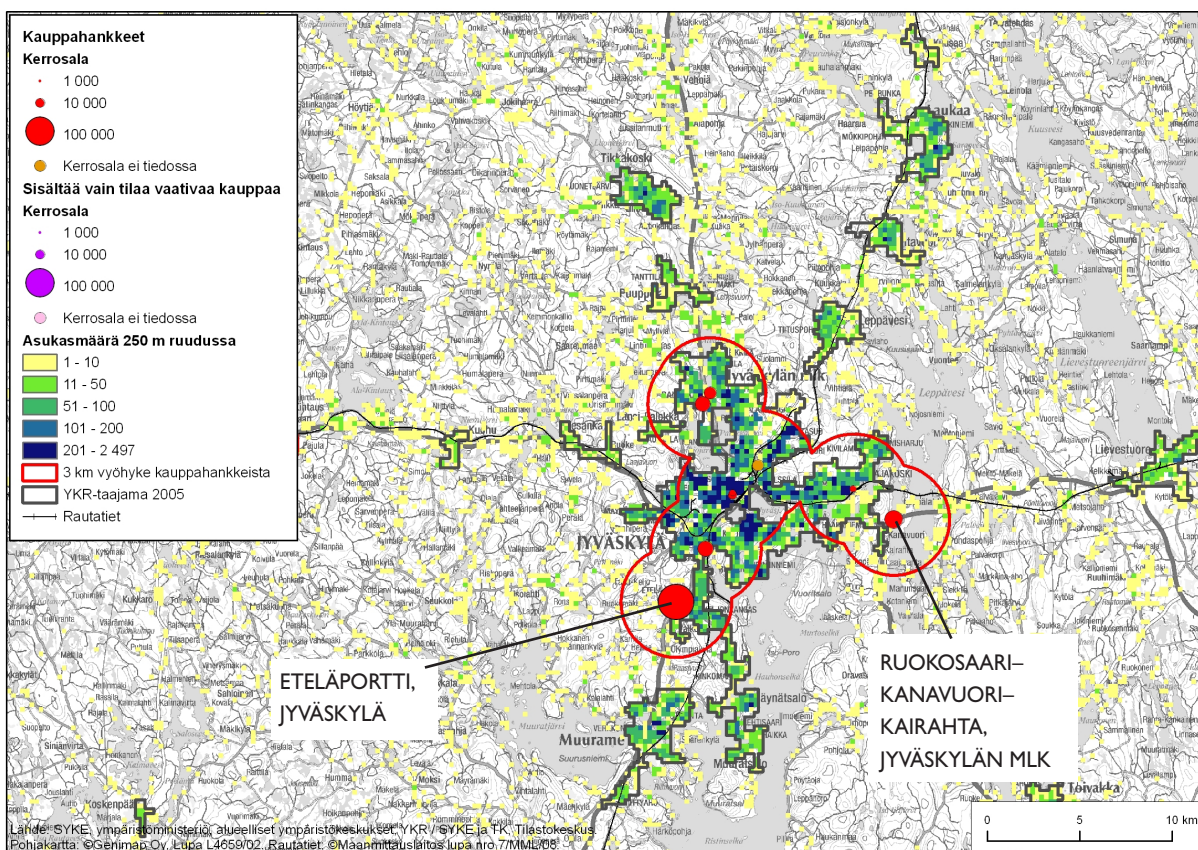

Kuva 6. Hämeenlinnan seudun kaupan suurhankkeet.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Moottoritien kate, Hämeenlinna	27 500
Uusi Prisma, Hämeenlinna	20 000
Pohjoisten kauppakeskus Tuulonen, Tuulos	15 300

Jyväskylän seutu

- Kaupan hankkeita on Jyväskylän seudulla 11.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 370 000 kerrosneliötä.
- Hankkeista 9 sijaitsee Jyväskylässä tai Jyväskylän maalaiskunnassa, jotka yhdistyivät 1.1.2009, ja 2 sijaitsee kehyskunnissa.
- Hankkeiden kerrosalasta 81 prosenttia sijaitsee yhdistyneissä Jyväskylässä ja Jyväskylän maalaiskunnassa ja 19 prosenttia kehyskunnissa.

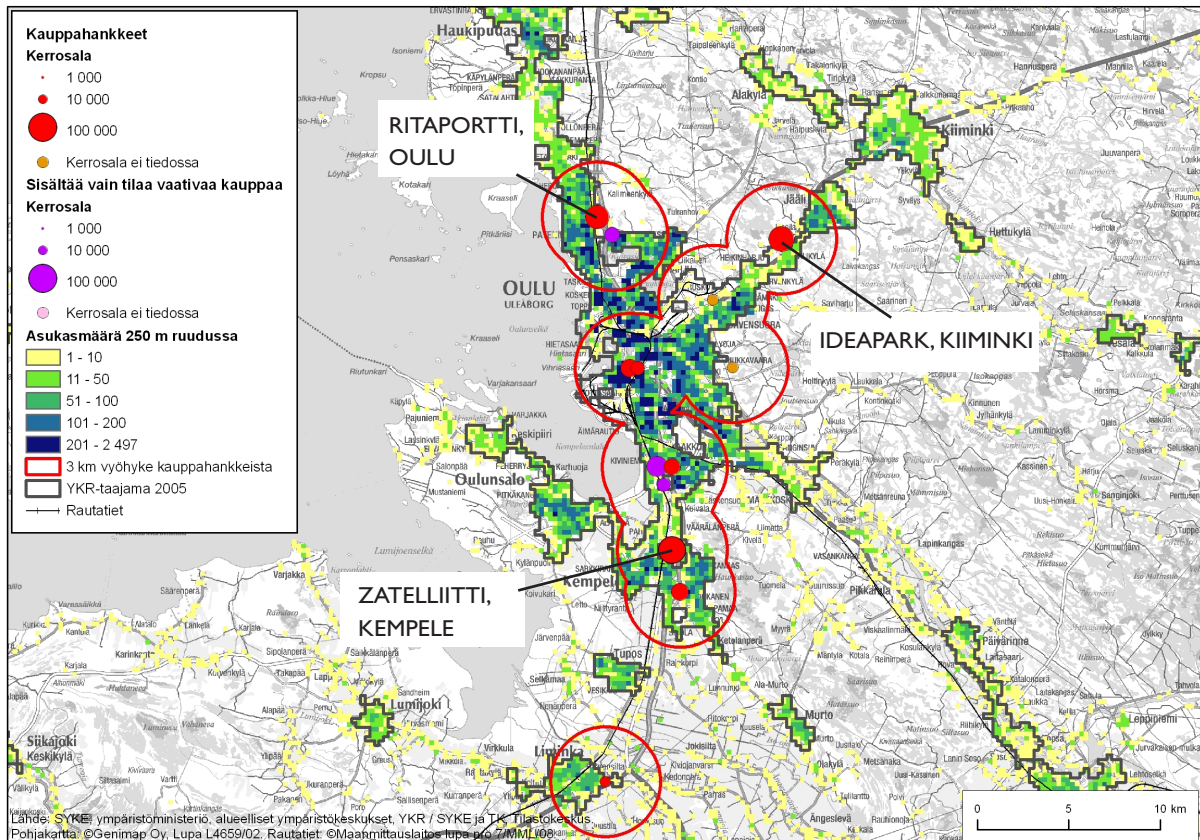

Kuva 7. Jyväskylän seudun kaupan suurhankkeet.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Eteläportti, Jyväskylä	160 000
Hirvaskankaan asemakaava, luonnosvaihe, Uurainen (jää kartan ulkopuolelle)	70 000
Ruokosaari-Kanavuori-Kairahta, Jyväskylän mlk (hankkeen eteenpäin vieminen on toistaiseksi keskeytetty)	40 000

Oulun seutu

- Kaupan hankkeita on Oulun seudulla 13.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 500 000 kerrosneliötä.
- Hankkeista 9 sijaitsee Oulussa ja 4 kehyskunnissa.
- Hankkeiden kerrosalasta 55 prosenttia sijaitsee Oulussa ja 45 prosenttia kehyskunnissa. Kehyskuntien osuus hankkeiden kerrosalasta on korkea, sillä vaikka kehyskunnissa sijaitsevia hankkeita ei ole monia, on hankkeista muutama kerrosaltaan hyvin suuri.

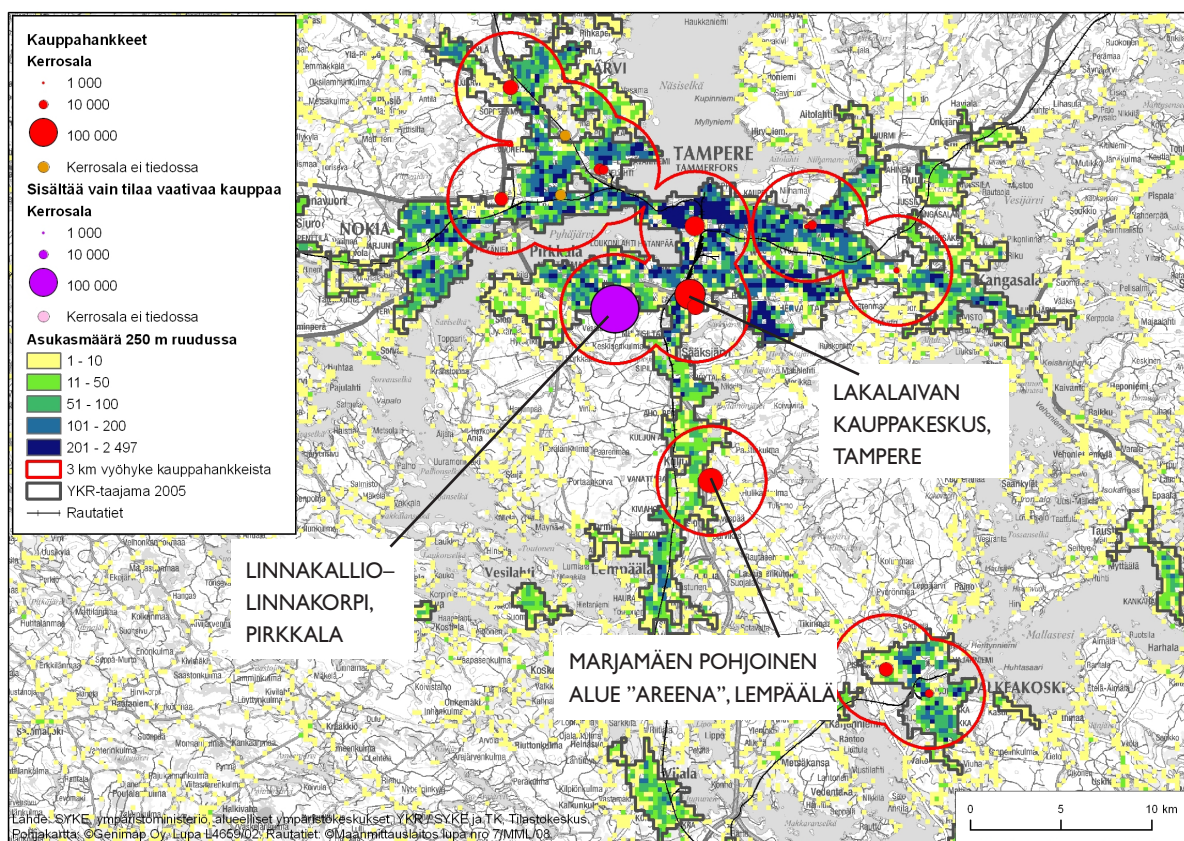

Kuva 8. Oulun seudun kaupan suurhankkeet.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Zateelliitti, Kempele	94 000
Ideapark, Kiiminki	79 000
Ritaportti, Oulu	70 000

Tampereen seutu

- Kaupan hankkeita on Tampereen seudulla 16.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 710 000 kerrosneliötä.
- Hankkeista 8 sijaitsee Tampereella ja 8 kehyskunnissa.
- Hankkeiden kerrosalasta 35 prosenttia sijaitsee Tampereella ja 65 prosenttia kehyskunnissa. Kehyskuntien osuus kerrosalasta kohoaa näin korkeaksi ennen muuta Pirkkalaan suunnitteilla olevan Linnakallio–Linnakorven paljon tilaa vaativan kaupan keskuksen vuoksi.

Kuva 9. Tampereen seudun kaupan suurhankkeet. Kartalla on kuvattu yhtä hanketta sen kokonaiskerrosalalla, sillä hankkeen sisältämä uusi kerrosala ei ole ollut tiedossa, mutta kokonaiskerrosala on ollut. Tilastollisissa analyyseissä on käytetty ainoastaan uutta kerrosalaa koskevia tietoja.

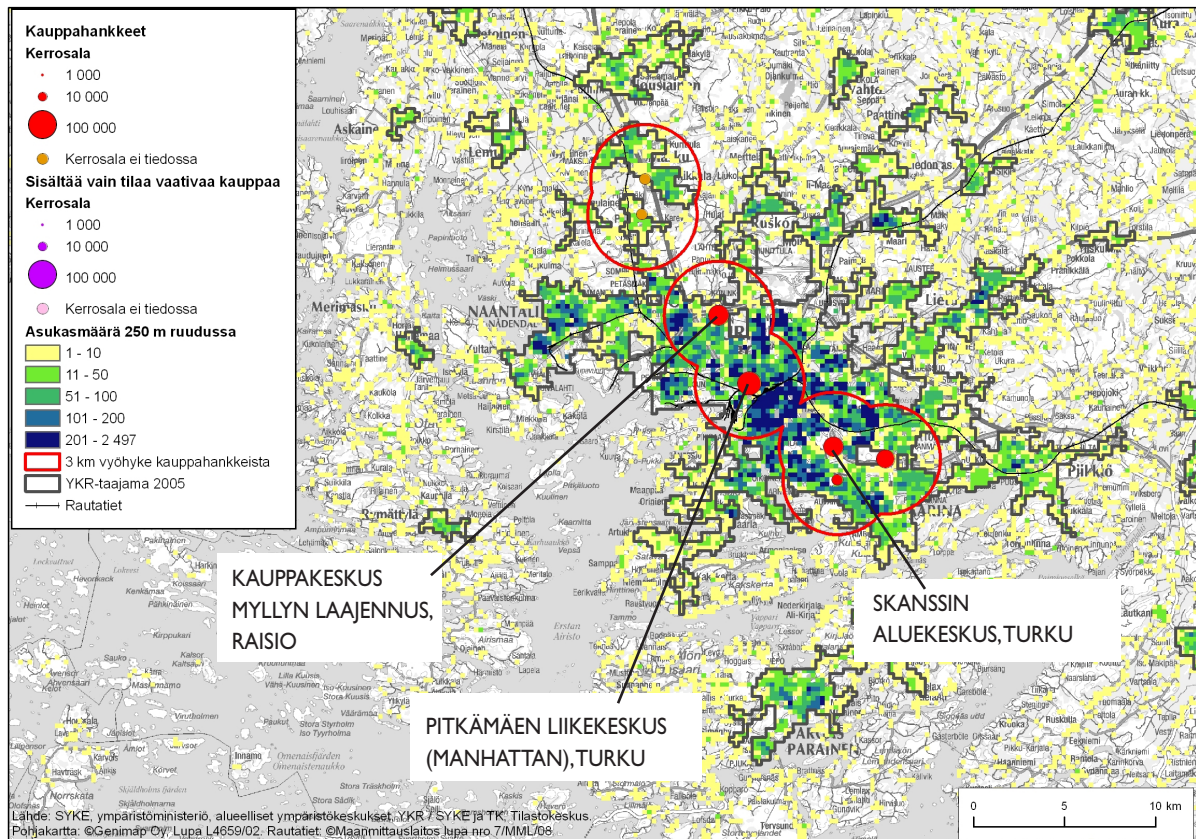
Suurimmat hankkeet:

Uusi kerrosala (k-m²)

Linnakallio–Linnakorpi, Pirkkala	300 000
Lakalaivan kauppakeskus, Tampere	120 000
Marjamäen pohjoinen alue "Areena", Lempäälä	81 000

Turun seutu

- Kaupan hankkeita on Turun seudulla 7.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 230 000 kerrosneliötä.
- Hankkeista 2 sijaitsee Turussa ja 5 kehyskunnissa.
- Hankkeiden kerrosalasta 52 prosenttia sijaitsee Turussa ja 48 prosenttia kehyskunnissa. Vaikka keskuskaupungissa sijaitsee vain kaksi hanketta, on niiden osuus hankkeiden yhteenlasketusta kerrosalasta näin korkea osin niiden suuren koon, osin sen vuoksi, että tieto kahden kehyskunnan hankkeen koosta puuttuu.

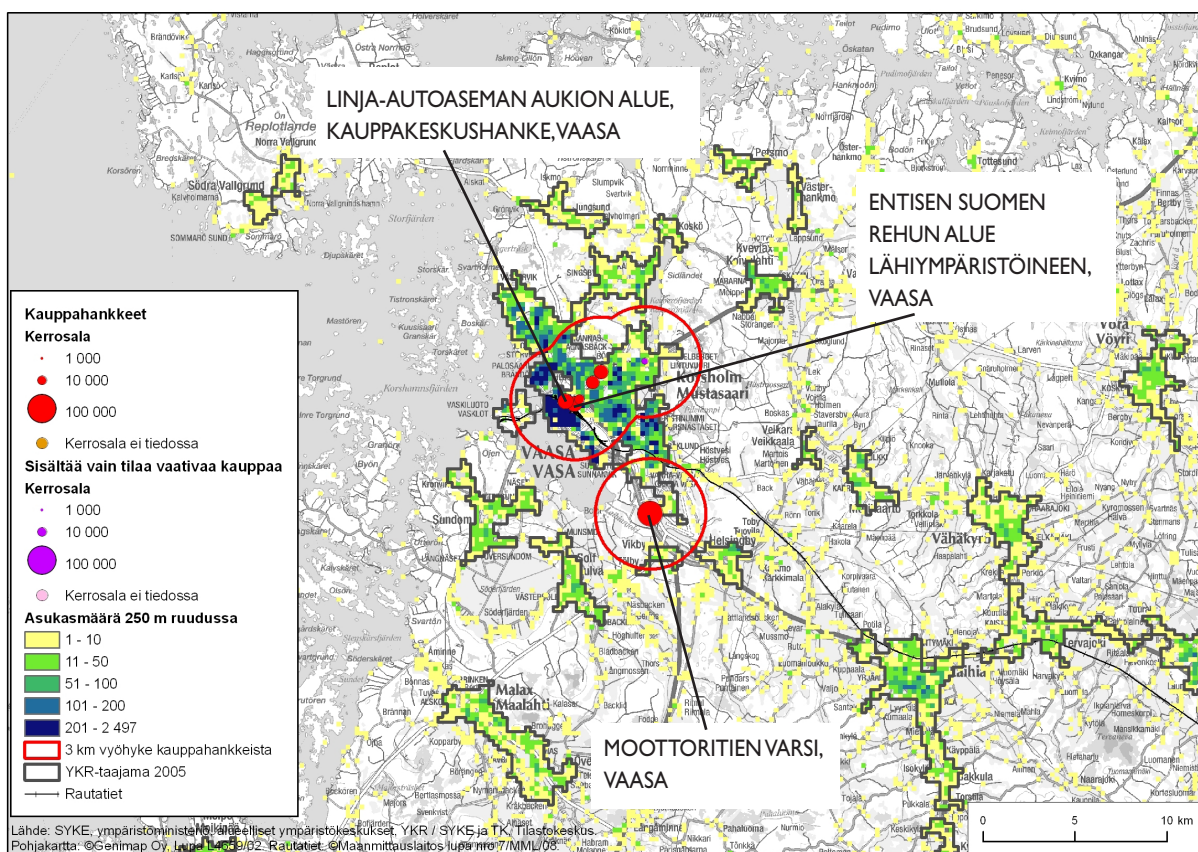

Kuva 10. Turun seudun kaupan suurhankkeet.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Pitkämäen liikekeskus (Manhattan), Turku	70 500
Kauppakeskus Myllyn laajennus, Raisio	53 000
Skanssin aluekeskus, Turku	50 000

Vaasan seutu

- Kaupan hankkeita on Vaasan seudulla 7.
- Hankkeet sisältävät uutta kaupan kerrosalaa 200 000 kerrosneliötä.
- Hankkeista 6 sijaitsee Vaasassa ja 1 Mustasaassa.
- Hankkeiden kerrosalasta 98 prosenttia sijaitsee Vaasassa ja 2 prosenttia Mustasaassa. Vireillä olevat kaupan hankkeet ovat keskittyneet selkeästi kaupunki-seudun keskuskuntaan.

Kuva 11. Vaasan seudun kaupan suurhankkeet.

Suurimmat hankkeet:	Uusi kerrosala (k-m ²)
Moottoritien varsi, Vaasa	80 000
Entisen Suomen Rehun alue lähiympäristöineen, Vaasa	30 000
Linja-autoaseman aukion alue, kauppakeskushanke, Vaasa	30 000

LÄHTEET

- Heinimäki, Heikki, Tuomas Santasalo & Patrik Skogster (2006). Kaupalliset keskukset ja kauppakeskukset. Teoksessa Kauppa 2010. Päivittäistavarakauppa ry, Helsinki.
- Helminen, Ville & Mika Ristimäki (2007). Kaupunkiseutujen haja-asutusalueen väestömuutokset Suomessa 1980–2005. Suomen ympäristö 9/2007. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Horo, Anne (2008). Tiedonanto Vantaan Petikko-Variston alueen paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan kerrosalasta 14.10.2008. Vantaan kaupunki.
- Koski, Kimmo & Katri Tulkki (2004). Kauppa kaavoituksessa. Ympäristöopas 115. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Kangas, Pekka, Auvo Haapanala & Katri Tulkki (1998). Rakennuslain kokonaisuudistukseen liittyviä kysymyksiä. Muistio. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Kauppakeskukset (2008). Suomen Kauppakeskusyhdistys ry:n esite kauppakeskuksista. <<http://www.rakli.fi/kky/jarjesto/>>.
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999).
- Päivittäistavarakauppa 2008–2009 (2008). Päivittäistavarakauppa ry:n vuosijulkaisu päivittäistavara-kaupasta. <<http://www.ptv.fi/655.html>>.
- Tilastokeskus (2008). Vähittäiskauppojen myyntipinta-ala Suomessa 9,5 miljoonaa neliömetriä. 13.10.2008. <http://www.tilastokeskus.fi/til/kamv/2004/kamv_2004_2006-05-12_tie_001.html>.
- Santasalo, Tuomas (2008). Tiedonanto vähittäiskaupan arvioidusta tilantarpeesta 10.10.2008. Tuomas Santasalo Ky.
- VTJ/VRK 2007. Väestötietojärjestelmän rakennustiedot, Väestörekisterikeskus.

Luettelo seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista

Luettelon tiedot perustuvat alueellisten ympäristökeskusten kesä–syyskuussa 2008 toimittamiin tietoihin.

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Etelä-Savo	Mikkeli	Graanin alueen Prisman ja Citymarketin laajennus	6 000	24 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä, joka sisältää kaksi hypermarketia
Etelä-Savo	Mikkeli	Itäportti	122 000	122 000	kaupan alue
Etelä-Savo	Pieksämäki	Ideapark	130 000	130 000	kauppakeskus
Häme	Asikkala	Tallukanrinne	13 000	13 000	kaupan alue
Häme	Forssa	Prisma	27 000	27 000	hypermarket ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Häme	Hartola	Kauppakeskus Kruunu	7 300	7 300	kauppakeskus
Häme	Hattula	Sipilänkulma; Palmberg Oy/Kesko	3 200	3 200	supermarket
Häme	Heinola	Vuohkallio		22 200	kaupan alue
Häme	Hämeenlinna	Kultakeskus/Masku Oy	12 658		kaupan alue
Häme	Hämeenlinna	Moottoritien kate	27 500	27 500	kaupan alue
Häme	Hämeenlinna	Terra (Vanha Prisma)	6 462	15 500	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Häme	Hämeenlinna	Tiirion katsastusasema	6 300	6 300	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Häme	Hämeenlinna	Uusi Prisma	20 000	20 000	hypermarket
Häme	Lahti	Holman hypermarket	13 000	13 000	Retail Park, joka sisältää hypermarketin
Häme	Lahti	Kariston kauppakeskus, vaihe II	41 000	41 000	kauppakeskus
Häme	Riihimäki	Atomi-kortteli	28 237	28 237	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä, joka sisältää hypermarketin
Häme	Tuulos	Pohjoisten kauppakeskus Tuulonen	15 268	21 000	kauppakeskus
Kainuu	Kajaani	August Korhonen Oy	3 180	3 180	rautakauppa
Kainuu	Kajaani	K-Rauta	4 200	4 200	rautakauppa
Kainuu	Kajaani	Prisman laajennus		12 430	hypermarket
Kainuu	Sotkamo	Kuikkalamentien kaupakeskus	3 500	3 500	kauppakeskus
Kainuu	Suomussalmi	Liikekeskus Risteentie 12	5 265	5 265	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Kainuu	Suomussalmi	S-Marketin laajennus		2 743	supermarket
Kaakkois-Suomi	Hamina	Ns. entisen Haminan torihallin kauppakeskus	7 500	20 380	kauppakeskus
Kaakkois-Suomi	Imatra	Citymarketin laajennus	10 386	10 386	hypermarket
Kaakkois-Suomi	Kotka	Jumalniemen marketalue	10 386	10 386	hypermarket
Kaakkois-Suomi	Kotka	Sutelan Prisman marketalue	8 500		hypermarket
Kaakkois-Suomi	Kouvola	Prisma			hypermarket ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Kaakkois-Suomi	Kuusankoski	Tervaskangas	60 000	60 000	vähittäiskaupan suuryksikkö ja paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Kaakkois-Suomi	Lappeenranta	Kauppakeskus Iso-Kristiinan laajennus	13 000	13 000	kauppakeskus
Kaakkois-Suomi	Lappeenranta	Ns. Uuden Anttilan kauppakeskus	15 500	15 500	kauppakeskus
Kaakkois-Suomi	Virolahti	Länsikeskus (Virolahti, Vaalimaa)	15 000	15 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Keski-Suomi	Hankasalmi	VT-9 ja VT-23 risteysalue (huoltamo Jari-Pekan risteys)	20 000	20 000	kaupan alue
Keski-Suomi	Joutsa	Huttulan asemakaava	7 000	7 400	kaupan alue
Keski-Suomi	Joutsa	Oravakivi-Karimäki osayleiskaava	49 000	49 000	kaupan alue
Keski-Suomi	Jyväskylä	Eteläportti	160 000	160 000	kaupan alue, joka sisältää 1–2 hypermarkettia ja paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Keski-Suomi	Jyväskylä	Keljonkeskus	30 000	54 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä, joka sisältää kaksi hypermarkettia
Keski-Suomi	Jyväskylä	Prisman laajennus, Seppälä			kaupan alue
Keski-Suomi	Jyväskylä	Sokos-tavaratalon laajennus ym. liiketilaa keskustassa Kauppakadulla	9 000	25 100	tavaratalo ja muuta kauppa
Keski-Suomi	Jyväskylä	Tavaratalo Anttilan muutto	5 000	5 000	tavaratalo
Keski-Suomi	Jyväskylän mlk	Kodin Terra ja ABC-liikenne-myymälä	19 000	19 000	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppa ja liikenne-myymälä
Keski-Suomi	Jyväskylän mlk	Palokankeskus III	29 000	29 000	kaupan alue
Keski-Suomi	Jyväskylän mlk	Ruokosaari-Kanavuori-Kai-rahta-yleiskaavaluonnoksen mukainen Kanavuoren ja Ruokosaaren kauppa-paikkahanke	40 000	40 000	kaupan alue
Keski-Suomi	Jyväskylän mlk	Vaajakeskus	5 500	5 500	hypermarket
Keski-Suomi	Jämsä	Maunulan asemakaavan muutos ja laajennus			kaupan alue
Keski-Suomi	Petäjävesi	Palvalahden asemakaavan muutos	2 000	2 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Keski-Suomi	Saarijärvi	Saarijärven liikennekeskus	4 500	4 500	vähittäiskaupan suuryksikkö
Keski-Suomi	Uurainen	Hirvaskankaan asemakaava, luonnosvaihe	70 000	70 000	kaupan alue
Keski-Suomi	Äänekoski	Asemakaavan muuttaminen koskien 3. kaupunginosan korttelin 314 osaa sekä katu- ja liikennealueita	7 500	7 500	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lappi	Keminmaa	Rajaoja-Kultainen kolmio		10 000	kaupan alue
Lappi	Rovaniemi	Citymarketin laajennus	3 000		hypermarket
Lappi	Rovaniemi	EuroSparin tontti	8 000		supermarket ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppa
Lappi	Sodankylä	Ruokakesko Oy	5 000	5 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Eura	Euran S-marketin laajennus	3 500	6 125	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Harjavalta	Sievarin asemakaavamuutos	25 000	25 000	rautakauppa, autokauppa, huonekalukauppa
Lounais-Suomi	Kaarina	Kaarinanportti	42 700	42 700	Retail Park ja hypermarket

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Lounais-Suomi	Kaarina	Kauppakeskus Magneetti, Piispanristi	16 000	23 500	kauppakeskus
Lounais-Suomi	Laitila	Keskustatoimintojen laajentumisalue			paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa ja muuta kauppaa
Lounais-Suomi	Loimaa	Niittukulman päivittäistavarakaupan suurmyymälä			vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Loimaa	Saikunkallion asemakaavan muutos	6 000	6 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Masku	Maskun liikekeskus (= nykyinen valtatie varren huonekaluliikkeiden keskittymä)			kaupan alue
Lounais-Suomi	Masku	Rivieran kauppakeskus			kauppakeskus
Lounais-Suomi	Pori	Mikkolan kauppakeskus		27 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Lounais-Suomi	Pori	Tikkula		20 000	kaupan alue
Lounais-Suomi	Raisio	Kauppakeskus Mylly, laajennus	53 000	106 000	kauppakeskus
Lounais-Suomi	Rauma	Fere Center	25 000	25 000	kaupan alue
Lounais-Suomi	Rauma	Kairakatu 5	5 750	11 750	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Rauma	Pick n Pay	4 300	11 300	vähittäiskaupan suuryksikkö
Lounais-Suomi	Rauma	Kanalin itäranta	20 000	20 000	kaupan alue
Lounais-Suomi	Rauma	Kanalin länsiranta	10 000	10 000	kaupan alue
Lounais-Suomi	Rauma	Vanha Prisma	2 600	8 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Lounais-Suomi	Salo	Maskun kalustetalo	9 000	9 000	huonekalukauppa
Lounais-Suomi	Salo	Retail park	24 000	24 000	Retail Park
Lounais-Suomi	Turku	Pitkämäen liikekeskus (Manhattan)	70 500	92 800	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Lounais-Suomi	Turku	Skanssin aluekeskus	50 000	50 000	kauppakeskus
Länsi-Suomi	Alajärvi	S-market	5 000	5 000	hypermarket
Länsi-Suomi	Kannus	Kitinkankaan alueen kauppakeskus	18 000	18 000	kauppakeskus
Länsi-Suomi	Kauhajoki	Rauskan liikekeskus	25 000	25 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Kokkola	Chydenia II		9 700	kauppakeskus
Länsi-Suomi	Kokkola	Mini-Manin hypermarketin laajennus	4 000	12 863	hypermarket
Länsi-Suomi	Kokkola	Liiketalo Heino	8 000	8 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Länsi-Suomi	Kokkola	Tokmanni	12 000	12 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Länsi-Suomi	Kokkola	Uusi City-Market	20 000	20 000	hypermarket ja muuta kauppaa
Länsi-Suomi	Lapua	NovaPark	58 000	58 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Mustasaari	Masku	5 000	5 000	huonekalukauppa
Länsi-Suomi	Närpiö	Nytt Halpa-Halli			vähittäiskaupan suuryksikkö
Länsi-Suomi	Pedersören kunta	Edsevö handelsområde	69 500	69 500	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Länsi-Suomi	Pietarsaari	Kauppakeskus Maria Malm	20 000	20 000	kauppakeskus
Länsi-Suomi	Seinäjoki	Joupin kaupallinen alue	90 000		kaupan alue
Länsi-Suomi	Seinäjoki	Pohjan/Kapernaumin kaupallinen alue		72 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Töysä	Tuurinportin alue	21 300		kauppakeskus
Länsi-Suomi	Vaasa	Entisen Suomen rehun alue lähiympäristöineen, KM-alue	30 000	30 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Vaasa	Euromarket, KM-alue	12 000	16 000	hypermarket

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Länsi-Suomi	Vaasa	Kivihaka laajennus, ei KM-alue	25 900	25 900	kaupan alue
Länsi-Suomi	Vaasa	Kivihaka tarkistus	22 000	55 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Vaasa	Linja-autoaseman aukion alue, kauppakeskushanke, KM-alue	30 000	30 000	kauppakeskus
Länsi-Suomi	Vaasa	Moottoritien varsi, uusi KM-alue, sisältää Ikean, hypermarketin ja mahdollisesti kauppakeskuksen	80 000	80 000	kaupan alue
Länsi-Suomi	Ähtäri	Mattilan alueen asemakaava/Ähtärintupa Oy	17 800	17 800	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Länsi-Suomi	Ähtäri	S-market ja ABC-liikennemyymälä	4 900	4 900	päivittäistavarakauppa ja liikennemyymälä
Pirkanmaa	Ikaalinen	Ikaalisten liikeyksikekss	15 000	15 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Pirkanmaa	Kangasala	Lentolan Prisman laajennus	5 000	17 000	hypermarket
Pirkanmaa	Lempäälä	Marjamäen pohjoinen alue "Areena"	81 000	81 000	kaupan alue
Pirkanmaa	Nokia	Kalkun Prismakeskus	23 000	23 000	hypermarket
Pirkanmaa	Pirkkala	Linnakallion-Linnakorven paljon tilaa vaativan kaupan keskus	300 000	300 000	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa, autokaupan keskus
Pirkanmaa	Tampere	IKEA	35 000	35 000	vähittäiskaupan suuryksikkö ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Pirkanmaa	Tampere	Koilliskeskuksen kauppakeskus (Citymarket)	12 000	12 000	hypermarket
Pirkanmaa	Tampere	Koilliskeskuksen Prisma (S-marketin laajennus)	3 000	12 000	hypermarket
Pirkanmaa	Tampere	Lakalaivan kauppakeskus	120 000	120 000	kauppakeskus
Pirkanmaa	Tampere	Lielahden Kodin I	12 000	12 000	vähittäiskaupan suuryksikkö ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Pirkanmaa	Tampere	Lielahden Prisma	17 200	17 200	hypermarket
Pirkanmaa	Tampere	Ratinan kauppakeskus	50 500	50 500	kauppakeskus
Pirkanmaa	Tampere	Tesoman kauppakeskus			kauppakeskus
Pirkanmaa	Valkeakoski	Kauppakeskus, Torinrannan alue		9 500	kauppakeskus
Pirkanmaa	Valkeakoski	Vanhakylän liikealue	25 200	25 200	vähittäiskaupan suuryksikkö ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Pirkanmaa	Vammala	Roismalan risteyksen kaupan hankkeet 1		8 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Pirkanmaa	Vammala	Roismalan risteyksen kaupan hankkeet 2		22 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Pirkanmaa	Ylöjärvi	Elovainion kauppakeskus	30 000	30 000	kauppakeskus
Pirkanmaa	Ylöjärvi	Vaasantien varren kaupan alue			kaupan alue
Pohjois-Karjala	Kitee	"Tikanpellon kauppakeskus"	4 000	4 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Pohjois-Karjala	Kitee	Keski-Karjalan osuuskauppa		5 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Pohjois-Karjala	Pyhäselkä	"Reijolan kauppakeskus"	17 400	17 400	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Haapajärvi	Haavikas	2 130	2 130	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Haapavesi	KPO	3 300	3 300	vähittäiskaupan suuryksikkö

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Pohjois-Pohjanmaa	Kalajoki	Keskustan kauppakeskus	10 200	10 200	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Kalajoki	Meinala	15 000	15 000	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Kempele	Zatelliitti	94 000	94 000	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Kempele	Zeppelin, laajennus kahdessa vaiheessa	38 000	65 000	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Kiiminki	Ideapark	79 000	79 000	kauppakeskus
Pohjois-Pohjanmaa	Liminka	Liminganportti	15 000	15 000	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Nivala	Tiilimaa	9 500	11 500	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Hiukkavaara, uusi 20 000 asukkaan aluekeskus Puolustusvoimilta vapautuneelle alueelle			vähittäiskaupan suuryksikkö
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Kaakkurinkulma, Bauhaus, erikoisliikkeitä	33 000	33 000	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Ketola (ent. Oulunportti)	22 300	22 300	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Liitintie (Scanfil)			kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Maskun kalustetalo OY	28 400	28 400	huonekalukauppa
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Matkakeskus	25 000	25 000	matkakeskuksen yhteyteen tulevaa kauppa
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Ritaportti	70 000	70 000	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Vasaraperä (ent. Oulunportti)	53 000	53 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	Ydinkeskustan korttelit Galleria, Kauppuri ja Pallas	40 000	40 000	kaupan alue
Pohjois-Pohjanmaa	Raahe	Maskun huonekaluhalli	4 500	4 500	huonekalukauppa
Pohjois-Pohjanmaa	Ylivieska	Savari_A	3 497	7 062	hypermarket
Pohjois-Pohjanmaa	Ylivieska	Savari_B		10 000	kaupan alue
Pohjois-Savo	Kuopio	Haapaniemen kauppakeskus	30 000	30 000	kauppakeskus
Pohjois-Savo	Kuopio	Matkuksen yritysalue	150 000	150 000	kaupan alue
Pohjois-Savo	Kuopio	Päivärannan automarket	15 000	15 000	hypermarket
Pohjois-Savo	Siilinjärvi	Vuorelan liikekeskus	53 000	53 000	vähittäiskaupan myymäläkeskittymä
Uusimaa	Espoo	Lommila	110 000	110 000	kaupan alue, joka sisältää kauppakeskuksen ja Retail Park -tyyppistä erikoiskauppa
Uusimaa	Espoo	Kauppakeskus Entresse	20 000	20 000	kauppakeskus
Uusimaa	Espoo	Kellarimäki–Friisimäki			paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Kulloonsilta ja Kulloonmäki muutos, 712900	70 000	70 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Martinsilta I muutos, 431601		20 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Mikkela	7 000	7 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Myymäläkeskittymä Lippulainen, Espoonlahden keskus II		38 500	kauppakeskus
Uusimaa	Espoo	Nepperinportti, 712300	20 000	20 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Nihtisillanristi, 160500	16 000	16 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankaupan kauppa
Uusimaa	Espoo	Super Life Lab -hankkeen kaupalliset palvelut	30 000	30 000	vapaa-ajan keskuksen liittyvät kaupan liiketilat

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Uusimaa	Espoo	Turvesuo, pohjoinen, 120601	25 500	25 500	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Helsinki	Herttoniemi Megahertsi/Gigahertsi	8 100	12 500	kauppakeskus
Uusimaa	Helsinki	Kalasatama	20 000	20 000	ei tiedossa
Uusimaa	Helsinki	Keski-Pasilan aloituskortteli	32 900	32 900	kaupan alue
Uusimaa	Helsinki	Roihupelto (Candela)	30 000	30 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Helsinki	Itäkeskus	55 000		vähittäiskaupan suuryksikkö
Uusimaa	Helsinki	Itäkeskus, Prisma	20 000	20 000	hypermarket
Uusimaa	Helsinki	Konala Hartwall/Ristikko	9 500	9 500	kauppakeskus
Uusimaa	Helsinki	Konalan paljon tilaa vaativan erikoiskaupan hankkeet	40 000	40 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Helsinki	Makkaratalo ja Hermes	31 925	72 318	kauppakeskus
Uusimaa	Helsinki	Pasilan konepaja	10 000	10 000	kaupan alue
Uusimaa	Helsinki	Stockmann, keskusta	13 720	78 465	tavaratalo
Uusimaa	Helsinki	Kannelmäen kauppakeskus Prisma	52 000	52 000	kauppakeskus
Uusimaa	Hyvinkää	KEKO ja Ykköskortteli	52 300	70 400	kauppakeskus
Uusimaa	Järvenpää	Ääms	20 000	20 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Kerava	Huhtimo	80 000	80 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Kerava	Jämsilä/Keravanportti	20 000	20 000	vähittäiskaupan myymälä-keskittymä, Factory outlet -tyyppisiä myymälöitä
Uusimaa	Kirkkonummi	Kirkkolaakso	16 500	16 500	vähittäiskaupan suuryksikkö
Uusimaa	Lapinjärvi	"Lapinjärven Pukaro"		10 000	vähittäiskaupan suuryksikkö
Uusimaa	Lohja	Karnaisten liikennepalvelu-myymlä	10 000	10 000	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Lohja	Lempola, Lohjanharjun kauppapuisto	30 000	30 000	kaupan alue
Uusimaa	Lohja	Nummenkylä			ei tiedossa
Uusimaa	Mäntsälä	Marjala/Mäntsälä pohjoinen			liikennepalvelukeskuksen yhteyteen sijoitettua kauppaa
Uusimaa	Nummi-Pusula	E-18 hanke	6 900	6 900	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Nurmijärvi	Citymarket-Klaukkala	9 000	9 000	hypermarket
Uusimaa	Nurmijärvi	Perlos-Kirkonkylä	5 600	5 600	vähittäiskaupan suuryksikkö ja muuta kauppaa
Uusimaa	Nurmijärvi	S-marketin laajennus -Klaukkala			supermarket tai hypermarket
Uusimaa	Porvoo	Kuninkaanportti	24 000	24 000	vähittäiskaupan suuryksiköjä ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Uusimaa	Sammatti	E-18 risteys	6 300	6 300	paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Tuusula	Focus	165 000	165 000	kaupan alue, joka sisältää vähittäiskaupan suuryksikön ja paljon tilaa vaativan erikoistavarankauppaa
Uusimaa	Tuusula	Sula ja Fallbacka		90 000	ei tiedossa
Uusimaa	Vantaa	Hakunilan kauppakeskus	50 000	50 000	kauppakeskus

Alueellinen ympäristökeskus	Kunta	Hankkeen nimi	Uusi kerrosala (k-m ²)	Kokonais-kerrosala (k-m ²)	Kaupan tyyppi
Uusimaa	Vantaa	Kuninkaala/IKEA	7 500	33 500	vähittäiskaupan suuryksikkö
Uusimaa	Vantaa	Marja–Vantaa/Keimola	300 000	300 000	kaupan alue, joka sisältää kauppakeskuksen ja paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Uusimaa	Vantaa	Martinlaakson asemakeskus	9 000	9 000	kauppakeskus
Uusimaa	Vantaa	Myyrmäen keskustan laajennus	26 000	26 000	kauppakeskus
Uusimaa	Vantaa	Veromies	24 000	24 000	paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa
Uusimaa	Vihti	Nummelan keskusta, City-marketin laajennus	6 000	14 900	hypermarket
Uusimaa	Vihti	Nummelan keskusta, Prisma ja Hiidentorin ympäristö	5 000	10 000	hypermarket
Uusimaa	Vihti	Ideapark	150 000	150 000	kauppakeskus

KUVAILULEHTI

<i>Julkaisija</i>	Ympäristöministeriö Rakennetun ympäristön osasto			<i>Julkaisu-aika</i> Tammikuu 2009
<i>Tekijä(t)</i>	Anna Yrjölä			
<i>Julkaisun nimi</i>	Selvitys seudullisista kaupan hankkeista 2008			
<i>Julkaisusarjan nimi ja numero</i>	Ympäristöministeriön raportteja 2/2009			
<i>Julkaisun tema</i>				
<i>Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut</i>				
<i>Tiivistelmä</i>	Tämä raportti sisältää kartoituksen kesällä 2008 vireillä olleista seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista. Kartoitus nähtiin tarpeelliseksi, sillä vuoden alkupuolella julkisuuteen oli noussut useita huomattavan suuria kaupan hankkeita, joiden suunniteltu sijainti oli yhdyskuntarakenteen hallinnan kannalta ongelmallinen. Seudullisesti merkittäviä kaupan hankkeita oli kesällä 2008 vireillä lähes kaksi sataa, ja ne sisälsivät uutta kaupan kerrosalaa yli viisi miljoonaa kerrosneliötä. Tämä on 30 prosenttia nykyisestä vähittäiskaupan kerrosalasta. Kerrosalan määrä on myös kaksinkertainen vuoden 2020 arvioituun vähittäiskaupan liiketilan tarpeeseen nähden. Kaupan hankkeisiin sisältyy 31 uutta kauppakeskushanketta, joiden toteuttaminen lisäisi kauppakeskusten määrää puolella nykyisestä. Uusista kauppakeskuksista lähes puolet on suunnitteilla kuntien keskustojen tai alakeskusten ulkopuolelle. Toteutuessaan tämä muuttaisi vallitsevaa tilannetta, sillä nykyiset kauppakeskukset sijaitsevat pääosin keskuksissa. Neljä viidesosaa hankkeista on maakuntakaavan tai seutukaavan mukaisia. Maakunta- ja seutukaavan vastaisiin hankkeisiin kuuluu kuitenkin useita suuria, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen nähden huonosti sijoitettavia hankkeita. Näiden hankkeiden toteuttaminen ei silti nykytilanteessa ole mahdollista, sillä siihen tarvittavien kaavojen laadinta on vielä kesken.			
<i>Asiasanat</i>	kauppa, kaavoitus, yhdyskuntarakenne, kauppakeskukset, vähittäiskaupan suuryksikkö, vähittäiskaupan myymälä-keskittymä, paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppa			
<i>Rahoittaja/ toimeksiantaja</i>	Ympäristöministeriö			
	ISBN 978-952-11-3348-0 (nid.)	ISBN 978-952-11-3349-7 (PDF)	ISSN 1796-1696 (pain.)	ISSN 1796-170X (verkkoj.)
	<i>Sivuja</i> 38	<i>Kieli</i> suomi	<i>Luottamuksellisuus</i> julkinen	<i>Hinta (sis. alv 8 %)</i>
<i>Julkaisun myynti/ jakaja</i>	Ympäristöministeriö			
<i>Julkaisun kustantaja</i>	Ympäristöministeriö			
<i>Painopaikka ja -aika</i>	Edita Prima Oy, Helsinki 2009			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Miljöministeriet Avdelning för den byggda miljön	Datum Januari 2009		
Författare	Anna Yrjölä			
Publikationens titel	Selvitys seudullisista kaupan hankkeista 2008 (Utredning av de regionala projekten inom handeln 2008)			
Publikationsserie och nummer	Miljöministeriets rapporter 2/2009			
Publikationens tema				
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt				
Sammandrag	Denna rapport innehåller en kartläggning av de regionalt betydande projekt inom handeln som varit aktuella sommaren 2008. En kartläggning ansågs nödvändig, eftersom det i början av året hade offentliggjorts flera mycket stora projekt inom handeln – projekt som på grund av det planerade läget skulle innebära problem med tanke på kontrollen av samhällsstrukturen. Sommaren 2008 var nästan tvåhundra regionalt betydande projekt inom handeln aktuella, och de omfattade över fem miljoner kvadratmeter ny våningsyta inom handeln. Detta utgör 30 procent av den nuvarande våningsytan inom detaljhandeln. Våningsytans storlek är också dubbel jämfört med det uppskattade behovet år 2020 inom detaljhandeln. I de planerade projekten inom handeln ingår 31 nya köpcentra, och om dessa genomfördes skulle antalet köpcentra öka med hälften. Av de nya köpcentra är nästan hälften planerade att uppföras utanför kommunernas centra eller delcentra. Om dessa byggdes skulle den rådande situationen förändras, eftersom de nuvarande köpcentra i huvudsak är belägna i centra eller delcentra. Fyra femtedelar av projekten är i enlighet med landskapsplanen och regionplanen. Bland de projekt som inte är i enlighet med landskaps- och regionplanen finns emellertid flera stora projekt som passar dåligt in i samhällsstrukturen. Dessa projekt kan dock inte i dagens läge genomföras, eftersom de planer som behövs för detta inte ännu är uppgjorda.			
Nyckelord	handeln, planläggning, samhällsstruktur, köpcentrum, stora detaljhandelsenheter, koncentration av detaljhandelsaffärer, handel med specialvaror som kräver mycket utrymme			
Finansiär/ uppdragsgivare	Miljöministeriet			
	ISBN 978-952-11-3348-0 (hft.)	ISBN 978-952-11-3349-7 (PDF)	ISSN 1796-1696 (print)	ISSN 1796-170X (online)
	Sidantal 38	Språk Finska	Offentlighet Offentlig	Pris (inneh. moms 8 %)
Beställningar/ distribution	Miljöministeriet			
Förläggare	Miljöministeriet			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima Ab, Helsingfors 2009			

Kaupan sijoittumisella vaikutetaan merkittävästi yhdyskuntarakenteen eheytymiseen ja ilmastonmuutoksen hillintään. Kehityksen suunnan arvioimiseksi tarvitaan tietoa kaupan hankkeiden ajankohtaisesta suunnittelutilanteesta. Tähän selvitykseen on koottu kokonaiskuva vireillä olevista, seudullisesti merkittävistä kaupan hankkeista. Siinä on esitetty tiedot näiden kaupan suurhankkeiden määrästä, koosta ja tyypistä. Lisäksi on selvitetty hankkeiden suhdetta maakuntakaavoihin ja seutukaavoihin sekä hankkeiden sijaintia yhdyskuntarakenteessa.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

ISBN 978-952-11-3348-0 (nid.)

ISBN 978-952-11-3349-7 (PDF)

ISSN 1796-1696 (pain.)

ISSN 1796-170X (verkkokj.)